

Voor allen die geloven in een rooskleurige toekomst -
ze hebben het fout.

INGRID VERHELST

2084

Spel zonder grenzen

Het verleden werd gewist,
het wissen werd vergeten,
de leugen werd de waarheid.

George Orwell

Woord vooraf – De geschiedenis zoals die is, zonder gewis

Aanvallen op de democratie werden door de ‘beschaafde’ wereld steevast veroordeeld in ronkende volzinnen, al werd er zelden ingegrepen. Meestal maakte men er zich vanaf met uitgekiende economische sancties. Niemand wilde het mes in eigen vlees zetten.

Op de tweede ambtstermijn van Donald Trump was niemand voorbereid. Vanaf dag één keerde hij zich tegen de bestaande orde. Hij zette volop in op censuur, desinformatie en chantage, de beproefde middelen om het democratische systeem te ontwrichten. Klimaatverandering deed hij af als onzin. *‘Drill, drill, drill!’*

Zijn perverse politieke vriendjes wreven zich in de handen, de rest van de wereld keek met open mond toe, en kroop voor hem door het stof. De gênante vertoning in Den Haag zal niemand ooit vergeten.

De daaropvolgende jaren werden wereldwijd gekenmerkt door politieke chaos. Er passeerde een stoet van autoritaire leiders die, naar het voorbeeld van Trump, de democratische waarden ondermijnden. Wilde de natie bloeien, dan moest de burger bloeden.

In 2029 nam JD Vance de macht over in de Verenigde Staten. Hij volgde de voetsporen van zijn voorganger. Onderwijs werd enkel toegankelijk voor geestgenoten, geld rolde naar boven, klimaatverandering was een fabeltje. Dit alles leidde tot verpaupering en tot een versnelling van de opwarming van de aarde, met verwoestende gevolgen.

In Europa werden de democratische instellingen zwakker. Extremistische

partijen wonnen aan invloed, de sociale cohesie brokkelde af. De strekking Wilders & Co speelde een cruciale rol in deze ontwikkelingen. De Brexit bleek slechts het begin te zijn geweest van een reeks afscheidingen en politieke crises.

In 2042 werd de Europese Unie ontbonden door toedoen van Marion Maréchal, de dochter van Marine Le Pen, wat leidde tot economische instabiliteit en sociale onrust. Racisme vierde hoogtij. Er werd actief jacht gemaakt op anderskleurigen, anderstaligen en personen met een twijfelachtig gender. Homo's en lesbiennes werden weer mietjes en potten.

De klimaatverandering bleef haar tol eisen. De zeespiegel steeg, kuststeden werden onbewoonbaar. Extreme weersomstandigheden werden de norm, met frequente orkanen, overstromingen, droogte en bosbranden. Reizen werd een spelletje Russische roulette. Het toerisme viel stil. Miljoenen mensen verloren hun baan. Het sociale stelsel crashte, met als gevolg een golf van zelfmoorden.

China versterkte zijn greep. Het land breidde zijn invloed uit door middel van de *Belt and Road Initiative*, waarmee het infrastructuurprojecten financierde in verschillende landen in Azië en Afrika. Zo werden deze landen afhankelijk, wat leidde tot politieke spanningen en economische ongelijkheid.

Japan investeerde in technologische innovaties en duurzame energiebronnen om de gevolgen van de klimaatverandering te bestrijden, en om de economische stabiliteit te waarborgen. Een lovenswaardige poging die teniet werd gedaan door het doldrieste gedrag in de rest van de wereld.

Afrika ging ten onder. Droogte leidde tot voedseltekorten en massale migratie - vluchtelingen die bij de grensovergangen werden gelyncht.

In 2055 was de wereld onherkenbaar veranderd. Het laatste poolijs was gesmolten, biodiversiteit bestond nog enkel op papier. Er werd een wereldwijde noodtoestand uitgeroepen. Tevergeefs! De politieke verdeeldheid maakte effectieve samenwerking onmogelijk. In 2075 was de wereldbevolking gehalveerd door natuurrampen, hongersnoden, oorlogen en zelfmoorden.

En zo belanden we in 2084. De mensheid is gedecimeerd. De overgebleven regeringen zijn autoritair en repressief. De technologie, ooit een bron van vooruitgang, wordt gebruikt om de bevolking te controleren en te onderdrukken.

Orwells doem is werkelijkheid geworden.

Twee jaar eerder

Volkers trok zijn kleren uit, liet ze liggen waar ze neervielen. Met doffe blik staarde hij in de spiegel. Kromme knoken, grauwe kloten, slappe lul. Om van te kotsen! Hij opende het kastje, haalde er een antiek scheermes uit, vlijmscherp en met een ivoren heft. Een mes dat generaties lang was overgegaan van vader op zoon, een mes zonder toekomst. Als een slager die een biefstuk uit een bovenbil gaat halen, bestudeerde hij de slagaders op zijn polsen, probeerde zich voor te stellen hoe het leven zijn lichaam uitspoot.

Hij zette het mes tegen zijn linkerpols. De huid trok strak. Nu kwam het moeilijkste. Doorduwen, snijden, leegbloeden. Hij plaatste het lemmet haaks op de slagader. Een eenzame druppel meanderde weg. 'Harder, Volkers,' zei hij halffluid. De woorden vielen stuk op de witte tegels, samen met een tweede bloeddruppel.

Toen was Ella daar. Hoe het kon en waar ze vandaan kwam, wist hij niet, maar ze was er, even naakt als hij, met pronte tepels, een brede glimlach en mistige ogen.

Oh nee, Tiberius, dat gaan we niet doen. Ze zette uitdagend de handen op de heupen, zocht in de spiegel zijn blik. Niet zo. Niet als een lafaard. Doe iets. Loopt het mis en ga je de oven in, dan heb je het tenminste geprobeerd! Ilias en ik duimen. En ...

In de spiegel zat alleen nog zijn eigen gezicht. Wazig en grijs.

Volkers gooide het scheermes in de lavabo, liet zich op de grond zakken, dacht na. Een dik uur later was zijn besluit genomen. Ella had gelijk. Zelfmoord was geen optie. De dood moest je verdienen! Hij zocht zijn mobieltje, kreeg zijn diensthoofd aan de lijn. 'Zeger, ik ben van gedachten veranderd, ik wil morgen mee naar de denktank.' Hij trok een pyjama aan, en ging naar bed.

De stemming in de vergaderzaal was bedrukt. Het gros van de denktank straalde pure onwil uit. De president, geflankeerd door twee raadsleden, zag het onbewogen aan, zijn gezicht versteend, zijn ogen blauwig koud. Bij het zoveelste halfzachte voorstel greep hij in. Een tikje tegen zijn glas, een bijna onhoorbaar kuchje. Het werd stil. 'Mensen,' de temperatuur daalde. Iedereen - zelfs de wachter bij de deur - wist dat de president een hekel had aan het woord. Volgens sommigen omdat hij niet helemaal menselijk was, een gedachte die ook de dapperste onder hen nooit zou durven te

verwoorden. ‘Mensen,’ zijn stem klonk zacht en beschaafd, minzaam bijna. De kloppende ader in zijn hals vertelde een ander verhaal. ‘Ik heb mijn bekomst van jullie gezwets. Het ziet ernaar uit dat ik jullie moet vervangen.’ Hij wilde afkloppen.

Een rustige, koele stem hield hem tegen. ‘Wie waanzin zaait, zal onzin oogsten.’

Er ging een zucht van ongeloof door de zaal. De pupillen van de president krompen tot speldenkoppen. Zijn knokkels werden spierwit. Zijn hand ging naar de alarmknop onder het tafelblad, bleef hangen toen hij zag wie de spreker was. Een onooglijke oudere in een te ruim uniform van gebleekt paars linnen. Oud-Behoud? ‘Verklaar je nader,’ zei hij toonloos.

De onooglijke stond op. ‘Volkers, meneer de President. Tiberius Volkers. Beter bekend als Tiber.’ Hij streek zijn uniformjasje glad, rechtte zijn schouders. ‘Mensen ...’ Hij pauzeerde even, liet het woord nazinderen. ‘Geachte collega’s, wat hebben we onthouden uit de geschiedenis van de oude staat?’ Niemand reageerde. ‘Ik zal het voor jullie samenvatten in vier woorden.’ Hij hief zijn rechterarm, en schreef in zwierige letters op een denkbeeldig bord. ‘Onderdrukking leidt tot verzet.’ Hij liet zijn arm zakken. ‘Is dat wat we willen? Verzet? Nee, we willen medewerking van de Randbewoners. We willen dat ze zich laten peccen. Dat is het hoofddoel, begreep ik. Wel, dan dienen jullie te weten waarom ze dat altijd hebben geweigerd.’

‘En jij weet dat?’ De president klonk verveeld.

‘Ik denk het, ja. Ik heb jarenlang zonder chip in de Zuidrand geleefd.’

Opnieuw ging er een zucht door de zaal. Zelfs de president leek verbaasd. Iemand die er openlijk voor uit kwam dat hij een Rat was geweest? Wat een lef! Zijn mond trok scheef in een wrange glimlach.

Volkers leek de consternatie niet te merken. ‘Ik ken de mentaliteit daar. De meeste van de bewoners komen uit wat we vroeger de intellectuele klasse noemden, kunstenaars en hoog opgeleiden. De meesten hebben zowat de helft van hun leven doorgebracht onder het oude regime, en staan uiterst negatief tegenover implantaten. Omdat ze controle vrezen? Misschien, al is dat niet de hoofdrede. Ze willen geen chips in hun lijf omdat die rommel hun menselijkheid aantast.’

‘Rommel? Denk jij er ook zo over, Tiberius?’ vroeg de president zeemzoet.

‘Absoluut, Excellentie.’ Volkers negeerde de waarschuwende blik van Zeger. ‘Zelfs u zal moeten toegeven dat uw PEC- en upgradeprogramma niet het verhoopte resultaat haalde. Nooit eerder werden er zoveel anti-depressiva in de Torens gepompt als afgelopen jaar. Nooit eerder waren er zoveel zelfmoorden. We zien al jaren een stijgende lijn. Zet die zich door, dan zitten we tegen 2090 aan meer dan zesduizend,’ hij schetste met zijn vingers aanhalingstekens in de lucht, “vluchters”. Zesduizend per jaar. Bijna allemaal uit de geüpgradede bovenlaag. Zelfs in Waterland ligt het zelfmoordpercentage lager dan bij de Jumps. Ik kan die sukkelaars niet eens ongelijk geven. In hun plaats had ik me al jaren geleden van kant gemaakt. Halve robotten zijn het. Zombies! Zonder verleden en zonder toekomst. De gegevens van de Randen heb ik eveneens. Geen enkele zelfmoord. Nauwelijks problemen. Weinig kosten. De mensen zorgen in de mate van het mogelijke voor zichzelf en voor elkaar. Ik zou dus graag willen weten waarom u de Randen, of misschien wel de hele natie om zeep wil.’

De zaal bevroor, de aanwezigen krompen. Alle blikken keerden zich naar binnen. Niemand durfde de ander aan te kijken. De president stond op, zijn gezicht totaal uitdrukkeloos. ‘Je bent te ver gegaan, Volkers.’ Zijn vinger vond de alarmknop.

Tien seconden later stonden er twee kaki’s bij Volkers’ stoel. Hij knikte, liep tussen hen in naar de deur. Daar draaide hij zich om, maakte een theatrale buiging. ‘Tot ziens in het hiernamaals, mensen.’ In zijn ogen blonk iets waarvan de anderen enkel konden dromen.

Aan het eind van de tafel smet iemand alle voorzichtigheid over boord, sprong op, tikte tegen zijn kepie. ‘Het ga je goed, Volkers. Respect.’ Het was Zeger.

Een tweede stoel werd achteruitgeschoven. ‘Respect!’

Anderen volgden. ‘Respect! Respect! Respect!’

Voor het eerst sinds hij aan de macht was gekomen, voelde de president een zekere onrust.

Die verminderde er niet op toen hij na de avondmaaltijd Tiberius’ dossier doornam. Na de machtswissel was de man inderdaad ondergedoken. Het had zeven jaar geduurd vooraleer hij zich liet peccen en bij Oud-Behoud terecht kwam, een logische plek voor iemand die in een vroeger leven his-

toricus was geweest. De president fronste. De naam Tiber was hem vaag bekend voorgekomen. Nu snapte hij waarom. De man bleek een genie, bejubeld in de media, op handen gedragen door het publiek – al deed hij behoorlijk zijn best buiten beeld te blijven. Hele volkstoelopen had hij op de been gebracht, zijn evenementen en realisaties hadden de staatskas miljoenen opgeleverd. De president nam een slok koffie, schakelde over naar de camerabeelden uit Volkers' cel.

Het genie lag op bed, zijn ene hand onder het kussen, de andere tegen zijn kin, schijnbaar diep in slaap.

De president zoomde in.

Alsof hij de camera voelde, rolde Volkers op zijn rug. Even scheen hij zich niet bewust te zijn van waar hij was. Al snel verhelderde zijn blik. Hij zwaaide zijn benen uit bed, liep naar de lavabo in de hoek, staarde lang in de spiegel, knikte. 'Ja,' zei hij met een brede lach. 'Ja, dat herinner ik me.' Hij haalde diep adem en begon zachtjes te zingen.

De woorden waren onverstaanbaar, de melodie klonk vaag bekend. Opzwepend. Oud. De president zoomde iets verder in.

Volkers was nauwelijks herkenbaar. Het groen van zijn irissen was zo fel dat het leek of er vuur brandde achter zijn ogen. Hij zwaaide met zijn armen, lachte, huilde en zong tegelijk, zijn blik gefixeerd op de spiegel.

Er kroop onbehagen onder de huid van de president. Werd het genie gek?

Het besef kwam met een schok. Wat hij zag, was geen gekte. Het was onvervalst geluk. Die paljas had hem bewust uitgedaagd. Die paljas wilde de oven in! Een "vluchter" die te laf was om er zélf de stekker uit te trekken. Zijn vuist vermorzelde het kopje op zijn werktafel. De koffie stroomde over zijn tablet. Hij zwiepte het ding van zijn bureau, schopte het de kamer door, zag het sterven. Dat kalmeerde hem. Dood was veilig, dood was goed. Hij haalde diep adem, ging weer zitten, zijn toch al dunne lippen opeengeperst tot een kaarsrechte streep. Wat deed hij met dat creatuur? Hij sloot zijn ogen, liet alle mogelijkheden de revue passeren. Langzaam maakte de streep plaats voor een scheve glimlach. Hij stond op en riep de Hoge Raad samen.

Precies drie dagen later stond Tiberius Volkers in wat hijzelf 'het heilige der heiligen' noemde, een term die de president niet zou hebben geappre-

cieerd. Zijn afkeer van religie en alles wat ermee te maken had, was nog groter dan zijn afkeer van mensen. Wat Tiberius meteen opviel was de Spartaanse inrichting – alweer een verboden uitdrukking. De ruimte was klein, totaal onpersoonlijk, puur functioneel.

De president wees naar de stoel voor het bureau. ‘Onderdrukking leidt tot verzet. Je durft! En dan die kritiek op mijn upgradeprogramma dat tot zelfmoord zou leiden. Domheid, Volkers? Of arrogantie?’ Hij hield zijn stem zorgvuldig onder controle. Hoe luidde dat oude spreekwoord alweer, over vliegen en azijn?

‘Geen van de twee, Excellentie. Gewoon de zuivere waarheid.’ Tiberius glimlachte erbij. Het leven van iemand die niets te verliezen had, was verrukkelijk simpel.

De president vertrok geen spier. ‘Ben jij schizofreen?’

‘Niet dat ik weet.’

‘Nee? Een PEC zonder nano, geen upgrades, geen computer, een ordinair smartphone waar zelfs het plebs niet mee naar buiten durft te komen, en een gedateerde medichip met enkel basiszorg. Al je geld gaat naar cultuur.’ Hij braakte het woord uit als een smerige fluim. ‘Je leeft nog steeds als een Rat. Je dént ongetwijfeld als een Rat. Toch heb je een onberispelijke staat van dienst. Sterker nog, je bent een toonbeeld voor de natie. Toonwijk en Touristad, het voetbaltoernooi, de marathon, het kunstenfestival ... Je kreeg het zelfs gedaan dat de Raad religieuze rommel als erfgoed klasseerde. Als dat niet schizofreen is!’

‘Nee,’ zei Volkers, ‘ik ben simpelweg het levende bewijs van mijn stelling: Randbewoners – Ratten zoals u hen noemt – verdienen iets beters dan wat u met hen van plan bent.’

Het bleef geruime tijd stil. Een stilte die uiteindelijk werd verbroken door de president. ‘Dat lied waar je zoveel van lijkt te houden, wat is het?’ Hij zag Volkers’ verbazing. ‘Je bent toch niet zo naïef om te denken ...’

Nee, natuurlijk niet. Een cel zonder camerabewaking is iets uit de oertijd. Ik wist alleen niet dat u geïnteresseerd was in muziek.’

‘Het klinkt nogal speciaal.’

‘*Alle Menschen werden Brüder,*’ zei Tiberius rustig. ‘Alle mensen worden broeders. Het komt uit *Ode an die Freude*. Ode aan de vreugde. Tekst van Schiller, muziek van Beethoven.’ Hij neuriede de eerste tonen.

‘Verboden muziek?’

‘Spreekt vanzelf. Dus ... Voer me af, brand me op, verwarm de natie met mij.’ Hij leunde achterover, sloot zijn ogen.

De president lachte. Onverwacht hoog en scherp. Tiberius zag meteen een hyena voor zich. ‘Ik zal dat stelletje dommekloten nog gelijk moeten geven. Je verdient inderdaad respect.’ Tot zijn genoegen merkte hij dat Volkers in de war was. ‘Je hebt verstand, lef en humor. Een zeldzame combinatie tegenwoordig. Als ik om me heen kijk, zie ik niet anders dan hielenlikkers. Schijtluizen.’

‘U staat niet bekend als de meest flexibele, Excellentie.’

De president zette zijn vingertoppen tegen elkaar, liet zijn kin rusten op zijn duimen. Zijn blik liet het gezicht van de man tegenover hem niet los. Donkere wallen, diepe groeven. Een worm die hij met plezier zou vertrap-pelen, ware het niet dat die worm daarnaar snakte. ‘Klopt,’ zei hij. ‘Toen je me daar te kakken zette, had ik je met mijn blote handen willen wurgen.’ Hij haalde de schouders op. ‘Een kort lontje, dat is mijn zwakte. En daar speelde jij handig op in, nietwaar? Net niet handig genoeg, mijn beste. Waarom wil je eigenlijk dood? Geen uitvluchten!’

‘Ik denk niet dat u het zal begrijpen, Excellentie.’

‘Waarom, vroeg ik!’

Tiberius staarde door het raam naar de donkergrijze lucht. ‘Het gebeurt steeds vaker dat ik me het gezicht van Ella en Ilias niet meer kan herin-nen,’ zei hij zachtjes. ‘Al het mooie van vroeger komt onder een dikke laag stof te zitten. Wat rest er dan?’

‘Je genote en grut zijn al zo lang dood. Waarom nu?’

‘Wat u van plan bent met de Randen, was de druppel. Ik wil niet langer leven in een maatschappij die de mens uit de mens haalt. Ik wil niet langer naar de pijpen dansen van een manipulator. Ik wil niet langer deel uitma-ken van een wereld die het verleden schraapt of herschrijft.’ Hij keek de president recht aan.

Die liet zijn hyena nog eens los. Nadat hij was uitgelachen, keek hij Volkers stralend aan. ‘Dan heb ik goed nieuws voor jou, mijn beste. Jij krijgt de taak om de mensen te verenigen, en om je geliefde verleden van-onder het stof te halen.’

‘Oh ja?’

‘Mond dicht!’ Hij haalde diep adem, vervolgde op kalmere toon: ‘Je hebt me de ogen geopend. Mijn populariteit is tanende. Dat werd de afgelopen dagen pijnlijk duidelijk. Er blijken behoorlijk veel paljassen te zijn zoals jij, zelfs in mijn nabije omgeving. Dromers die overlopen van heimwee, en die zweren bij,’ hij imiteerde perfect het gebaar waarmee Volkers tijdens de vergadering aanhalingstekens had geschetst, “*Alle Menschen werden Brüder.*” Hij leunde achterover. ‘Ik wil een experimentje wagen, al was het maar om te bewijzen dat jullie het fout hebben. Jij gaat de sukkels geven wat ze vragen: een reis naar het verleden.’

‘En dat betekent?’

‘Bek houden!’ Hij bond direct in. ‘Dat was mijn korte lontje weer.’ Hij grijnsde. ‘Ik wil dat je een evenement op poten zet. Daar ben je de geknipte persoon voor. Geef de burgers avontuur en het zo gegeerde broederschap. Laat hen zwoegen en zweten zoals hun voorouders. We breien er een grote show omheen. Ik kan niet wachten om het resultaat te zien. We laten een schok door de natie gaan. Van Wildernis tot Long, van Waterland tot de Randen. We blazen alle zombies leven in. Ik wéét dat je me hebt uitgedaagd, ik wéét dat je dood wil. Laat ik niet gebeuren. Je blijft leven en je komt voor mij werken. Beschouw het als straf voor je onbeschofte gedrag.’

‘En als ik niet wil?’

‘Dan begin ik over precies drie maanden met de sloop van de Randen.’ Tiberius’ hoofd schokte omhoog.

‘Ik laat me niet ongestraft belachelijk maken. Speel jij niet mee, dan is het afgelopen voor de Ratten.’

‘En als ik sterf?’ Tiberius wist het antwoord, maar hij wilde het horen.

De president maakte een wegwerpgebaar. ‘Dan sterven de Ratten ook. Allemaal.’

NEOSTAAT

De kandidaten

Olivier Bordon - Rand Centraal

De paarse uniformen creëerden een vacuüm. Waar ze kwamen, liepen de straten leeg. Waar ze stopten, viel stilte.

Jürgen Jee verstevigde zijn greep op het lasergeweer. ‘Straks doe ik een ziekte op. Overal viezigheid!’ Hij wees naar het onkruid tussen de straatstenen, zette snel een stap opzij. ‘Krioelt waarschijnlijk van de virussen. Sproeien ze hier niet? Moeten we dood? Waarom dragen we geen protec? En een bakkes?’

Tiberius Volkers rechtte zijn schouders. De lucht geurde naar verboden middelen, naar zonde, naar vroeger. ‘Er wordt soms gesproeid, door de kaki’s. Tijdverspilling. De levensverwachting is nergens hoger dan in de Randen. Tenzij misschien in Long. Daar zijn geen statistieken over.’

‘De mensen hier zijn waarschijnlijk gemuteerd. Wij niet.’

‘Jij niet, nee.’

‘Jij ... U wel dan?’

‘Ik ben opgegroeid in Rand Zuid, ik heb er gewoond tot ik bij Oud-Behoud kwam.’

‘U tussen het uitschot?’

Tiberius’ gezicht verstrakte. ‘Let op je taal. Mensen met heimwee en principes zijn geen uitschot. Ik snap niet hoe jij bij Oud-Behoud terecht kwam. Nog minder waarom je aan mijn team werd toegewezen.’

‘Dat hebben we dan gemeen.’

Volkers zette een stap opzij om een gat in het asfalt te ontwijken. ‘Vroeger was het hier prachtig. Probeer het je voor te stellen met een likje verf, een gerepareerd wegdek en bomen.’

‘Bomen? Doe normaal!’

‘Vóór de Grote Schoonmaak wás het normaal.’

Jürgen grinnikte. ‘Vóór de Grote Schoonmaak? Man, het was overal pure chaos.’

Tiberius hield het gesprek voor gezien, zette er stevig de pas in. Hij wist dat ze werden gevolgd door vele ogen, net zoals hij wist dat de stilte bedrieglijk was. Achter de verweerde muren gonsde het van leven. De Randen waren beter georganiseerd dan een mierenkolonie. De Hoge Raad

kon er wat van leren. ‘Hier links,’ zei hij.

‘Volgens de gps ...’ Jürgen tikte tegen de binnenkant van zijn pols.

‘Die werkt hier niet.’

‘Waarom moest ik eigenlijk mee? U weet toch alles beter.’

Tiberius glimlachte. ‘Vrij normaal, toch? Ik loop vele jaren op je voor. Hoe oud ben je precies?’

‘Twintig.’

‘Kijk eens aan! De dag dat ik bij Oud-Behoud begon, was jij nog niet eens in de maak. Om op je vraag te antwoorden. Geen enkele staatsambtenaar mag in zijn eentje naar de Randen, Waterland of Wildernis. Veiligheidsprocedure.’

‘En daarnet zei u ...’

‘Klopt. Ik heb niets te vrezen.’

‘Ik wel?’

‘Wie zal het zeggen? Ze ruiken van op een kilometer afstand dat je hen niet moet. Er zit nergens zo veel intuïtie als in de Randen, nergens zo veel gezond verstand, nergens zo veel kennis. Doe het, volg je gps. Hij leidt je negen kansen op tien naar een verbrandingsoven.’

‘Val dood!’

Tiberius stopte bij een oud magazijn. Op de gevel was een vage afbeelding zichtbaar van een ouderwetse tientonner. De metalen poort vertoonde sporen van roest, zag er voor de rest heel behoorlijk uit. Hij durfde erom te wedden dat de loods bewoond was. Dat ze daar binnen elke beweging volgden, elk woord wilden horen. ‘Jij wacht hier,’ zei hij luid. ‘Verzet geen stap voor ik terug ben en waag het niet om het geweer te gebruiken.’ Hij glipte een steegje in, klom over een hek en verdween.

‘Hoelang moet ik hier staan rotten?’

Er kwam geen antwoord.

In de kelderverdieping van een pand dat eruitzag alsof het elk moment kon instorten, schoof Olivier Bordon puffend een afgedankte kast over het rioolrooster. Hij voelde iets kraken in zijn rug, kreunde. Dat ondergrondse gedoe woog zwaar door op zijn leeftijd. Snel knipte hij zijn hoofdlamp uit, moffelde die op de tast achter een stapel planken, en zocht zijn weg naar de ladder in de hoek. De kelder rook naar schimmel en vocht, de ladderspor-

ten waren glibberig, het luik in de zoldering klemde. Hij zette zijn schouder ertegen. Toen hij weer op de begane grond stond, waren zijn handen klam van het zweet. Hij sloot het keldergat af, rolde het tot op de draad versleten tapijt uit, zette het kledingrek op zijn plaats, liep de woonruimte in. Die werd in twee gedeeld door een bijna kamerbrede halfopen kast. Olivier schoof een paar potten en pannen opzij, gebruikte de legplanken als traptreden, bonsde op het plafond. De zoldering schoof open.

‘Kom je helpen?’ Vero Debo stond bij het grote aquarium. In het felle licht van de lamp achter haar zag ze er doorschijnend uit van magerte. ‘Ik weet niet hoe lang dat ding het nog uithoudt,’ zei ze zacht. ‘Het is ouder dan ik.’

Olivier lachte. ‘Zou me verwonderen. Toen jij geboren werd, bestonden deze pompen niet. Ik ruik vers brood. Werkt het fornuis? Is er weer elektriciteit?’

‘Gelukkig wel. Kijk je eens naar de pomp? Ze wees naar de tomaten en de wortelen in de grote glazen bakken. ‘Zonder pomp geen vissen en zonder vissen ...’

‘Geen groente,’ maakte Olivier de zin af. ‘Ik weet het, ma. Toch zullen die beesten het even zonder jou moeten stellen. Kom je? Ik was daarnet ondergronds.’

‘Op een maandag?’

‘Dringende oproep. Er is iets op til. Dubbel zo veel stroompannes en sinds gisterenavond problemen met de toevoer van water. Veel drones ook.’

‘Ach, dat hebben we toch allemaal al gehad. Moet ik daarvoor mijn beestjes in de steek laten?’

‘Nee, niet daarvoor, moeder. Er is meer. Paars is op pad. Weinig kans dat ze hier binnenvallen, maar als het zo is, moeten ze twee sullige oudjes treffen. Geen afvalligen met eigen kweek. Dat kost ons drie jaar strafkolonie. Kom je?’

‘De Hoge Raad?’ Vero keek hem nadenkend aan. ‘Waarom verspillen ze hun tijd aan ons? Ze zouden beter iets regelen voor de Havelozen.’ Ze wreef haar handen droog aan haar schort, liep naar het luik, zakte door haar knieën. ‘Help je een handje? Klimmen gaat nog net, dalen is er tegenwoordig te veel aan.’ Haar benen zochten achterwaarts hun weg tussen

het serviesgoed. Olivier hield haar vast bij de heupen. Vel over heen. Hij onderdrukte de neiging om de boel kort en klein te slaan.

Even later zaten ze samen op de twijfelaar bij het raam en dronken ijs-thee met een scheutje gemberlikeur. Eigen fabricaat.

‘Weet je, moeder, in de middeleeuwen was je geëindigd op de brandstapel.’

‘Nu eindig ik in de oven. Wat is het verschil?’

‘Dat je er niet levend in moet.’

Vero roerde in haar thee. ‘Ik ben blij dat ik zo oud ben. Blij vooral dat we hier wonen. Stel je voor dat we in de Torens zouden leven. Constant onder toezicht van de Dikkop. Dat krapuul is even verdorven als Patroesjev Syn, Ewan Vance, en Kim Ju-ae. Goed dat je vader onze neergang niet heeft moeten meemaken. Hij zou de muren opgelopen zijn.’

‘Hij zou ze eerder gesloopt hebben. Mis je hem nog?’

Vero knoopte haar schort los. ‘Soms. Wat me het meest op de lever ligt, is de manier waarop hij stierf. Een os, verslagen door een mug.’ Ze schoof haar thee opzij, nam een slok likeur, rechtstreeks uit de fles. ‘Mis jij Carola?’

‘Nee.’ Olivier schonk zichzelf bij. ‘Ze was de verkeerde keuze. Koud tot in haar merg. Was ze niet verdronken, dan zouden we gescheiden zijn. Weet je wie ik wél mis?’

Ja, dacht Vero. ‘Nee,’ zei ze. ‘Zeg eens.’

Er werd op de voordeur gebonkt.

Vero schoof de halfvolle fles likeur onder het bed, maakte haar pluizige witte haar los, en schrompelde ineens tot het verrimpelde besje dat ze had moeten zijn. Olivier liep de gang in, opende de voordeur, keek recht in een paar doordringende, grijsgroene ogen. Waar had hij die eerder gezien? Zijn blik zakte naar het insigne op het paarse uniform, bleef tenslotte hangen bij het valiesje dat de man onder zijn arm droeg. ‘Oud-Behoud?’ zei hij ongelovig. ‘Tiber? De man die toerisme, vermaak en cultuur heruitvond?’ De ironie die hij in de woorden had willen leggen, ging de mist in. Hij was onder de indruk, en kon het niet verbergen.

‘Altijd een genoegen, de intelligentsia,’ grinnikte de man tegenover hem. ‘Laat dat Tibergedoe achterwege. Tiberius Volkens is de naam. U bent Olivier Bordon? Geboren op 16 januari 2009 - registernummer Oude Staat 160109 - 00766? Niet gepect?’

‘Klopt.’ Olivier haalde zijn beduimd identiteitsbewijs uit zijn broekzak. ‘Hier. Wat kan ik voor u doen?’

‘Dat bespreek ik liever onder vier ogen.’

Olivier wees naar de verlaten straat.

Volkers lachte. ‘Ik kom uit de Zuidrand, meneer Bordon. De gevels hadden er oren, ogen en een ontzettend goede neus. Hier ook. Dat merkte ik daarnet. Met uw permissie wil ik graag binnenkomen.’

‘Wees welkom.’ In het pand aan de overkant van de straat, bewoog iets achter het raam. Olivier stak zijn duim op, volgde Volkers naar binnen, sloot de deur.

Tiberius keek duidelijk geïmponeerd naar de muren die van boven tot onder schuil gingen achter oude foto’s. ‘Een reis in de tijd,’ zei hij zachtjes. Hij wees naar een portret van een jong bruidspaar. ‘Eind jaren dertig, schat ik. Bent u dat?’

‘Ja. Erboven hangt de huwelijksfoto van mijn ouders, dáárboven die van mijn grootouders en mijn overgrootouders.’

‘Is dat uw moeder? Ik zou durven zweren ...’

Olivier duwde de deur naar de leefruimte open. ‘Gaat u binnen alstublieft. Dan kan u kennismaken.’ Hij liet Volkers voorgaan.

Vero kwam half overeind. In haar te wijde kleren en met loshangend haar zag ze eruit als een antiek orakel.

‘Ma, dit is de heer Tiberius Volkers van Oud-Behoud.’

Ze verslikte zich, hoestte. ‘Tiberius? Toch niet ...’ Ze haalde een bril uit de zak van haar schort, zette hem op. ‘Lieve deugd, die ogen, die jukbeenderen. Ben jij het écht? Tibbe? Ben jij de Tiber van de filmpjes? En van al de rest? De zoon van Arnold? Moet wel met die neus en die oren!’

Volkers hapte hoorbaar naar adem. ‘Kende u mijn vader?’

‘Ik hielp hem met zijn proefschrift. Daarna steunde hij mijn projecten. Je zat vaak bij mij op schoot, ik heb je luiers nog ververst. Je was indertijd net zo brosse als nu.’ Ze rechtte haar rug, streek de losse haarslierten naar achter, keek hem vragend aan. ‘Gaat er een lampje branden?’

Volkers’ gezicht plooide zich in een aarzelende glimlach. ‘Vero Vis?’

‘De enige echte, ja.’ Ze liep naar hem toe, nam zijn handen tussen die van haar. ‘Je vaders ring?’

‘Ja.’